

DE BETEKENIS VAN SOLDAAT LOUIS NIJS EN ZIJN DAGBOEK VOOR DE STAD AARSCHOT



Op 14 december 2016 stelde WAGDI in het kader van "100 jaar Eerste Wereldoorlog in Aarschot" in het CC Het Gasthuis feestelijk haar nieuwste uitgave voor: "Louis Nijs, een Aarschottenaar, soldaat in de Eerste Wereldoorlog".

De werkgroep WAGDI (Werkgroep voor Aarschotse Geschiedenis, Documentatie en Informatie) bestaat grotendeels uit oud-leerlingen en oud-leraars van het Sint-Jozefscollege, nl. Johan Breugelmans, Jef Ceulemans, Eddy Dehond, Polly Raskin, Dominik Vanlommel, Ivo en Joris Van Hees.

Mattias Paglialunga (01/MeWeB), schepen van de stad Aarschot en leraar Geschiedenis in het Sint-Jozefscollege, wees in zijn toespraak op de betekenis van soldaat Louis Nijs en zijn dagboek voor de stad Aarschot.

'De gebeurtenissen van de daaropvolgende paar minuten kan ik nu moeilijk overzien. Destijds had ik er nog meer moeite mee. Het enige dat wij daar achter in de zijloopgraven hoorden, waren verre aanvalskreten, een verward tumult van gewerschoten, geschreeuw, zware granaatinslagen op onze frontlinie, nog meer geroep en geschreeuw en het onafgebroken geratel van machinegeweren. Na enkele minuten strompelden lichtgewonden naar de verbandplaats. Ik stond op de plek waar een zijloopgraaf uitkwam. "Wat is er gebeurd? Wat is gebeurd?" vroeg ik. "Grote puinhoop", was het meest gedetailleerde antwoord dat ik kreeg.

'Een grote puinhoop'. Dat is wat Robert Graves vaker vertelt over zijn omgeving aan het front in 'Goodbye to All That'. We kennen allemaal de plaatsen van herinnering aan die puinhoop, zoals Ieper,

Passchendaele, Aarschot of Verdun. Maar de getuigenissen in dagboekverhalen over de gevechten en het leven aan het Westfront zijn ook talrijk. Het zijn echte tijdsdocumenten, weergaloos, confronterend en authentiek. Dit is de manier, waarop je geschiedenis van dichtbij kan beleven.

Als leraar geschiedenis maak ik meermaals gebruik van deze primaire bronnen. Ze zijn een waardevolle ondersteuning van de lessen geschiedenis. Het blijft noodzakelijk om deze bronnen kritisch te beoordelen. Om te bekijken of een bepaalde auteur een bepaalde mening heeft, standplaatsgebonden is of wel over de nodige autoriteit beschikt. Dat zijn vaardigheden, die in het hedendaagse geschiedenisonderwijs hoog staan aangeschreven. Want het gaat niet meer alleen om de reproductie van historische kennis, maar om via historische vorming de leerlingen aan te tonen, dat geschiedenis slechts een reconstructie is van het verleden. En dat verleden kan via vele stemmen van tijdgenoten worden toegelicht, maar telkens anders worden gekleurd.

De dagboeken van frontsoldaten zijn een dankbaar educatief instrument, zegt de historicus en leraar geschiedenis in mij. Maar vinden de leerlingen dat ook?

En daar ligt de meerwaarde van onze eigen lokale, kleine verleden in een grotere meerstemmige geschiedenis. Waarom zouden we leren hoe Brugge als stad is ontstaan, als we gebruik kunnen maken van het meesterwerk 800 jaar stad Aarschot van WAGDI. Waarom zouden we Robert Graves lezen in de klas, als we gebruik kunnen maken van de teksten van Louis Nijs, Aarschottenaar aan het front. Ik laat hem aan het woord... (p. 101)

"Nauwelijks zijn we erop gereden, of wij hooren het geratel eener mitrailleur, men zou zeggen op eenige meters van ons. De kogels komen in onze nabijheid in den grond gevlogen, zoodat de aarde op ons kleederen spat. Nevens mij is eene gracht, waarvoor eenen kant van omtrent 1 m. hoog. Ik spring erin, tot aan mijne kniën in het water. Wat kan het mij schelen, ik ben toch doornat en vol slijk. Met mijn hoofd leun ik tegen den kant, hier komt nog verscheidene malen aarde op mij gevlogen, die de kogels uit den grond wierpen. Hij moet zijne mitrailleur goed gesteld hebben. Na een tijdje houd den kofiemolen stil en we rijden verder."

Wat een puinhoop met geratel van de machinegeweren is voor Robert Graves, wordt door Aarschottenaar Louis Nijs als een geratel van een 'kofiemolen' beschreven. Kleurrijk, authentiek, nabij, een andere stem, ... maar in dit geval een Aarschottenaar.

En dat is de tweede meerwaarde van dit boek van WAGDI. De werkgroep ontsluit opnieuw een stuk lokale geschiedenis van Aarschot. Een boek voor en door Aarschottenaren, voor jong en oud. WAGDI betekende ondertussen al bijzonder veel voor de lokale geschiedenis van onze mooie stad. De kronieken, het boek over 's Hertogenmolens, het eerder ter sprake gebrachte overzicht van 800 jaar Aarschot. Ik dank elk lid en elk auteur voor hun harde studiewerk, ... en ook in het bijzonder hun echtgenoten om het geduld voor het vele studiewerk, dat deze heren in bibliotheken en archieven verrichten.

Niet alleen als leraar geschiedenis of Aarschottenaar sta ik hier met enige trots, maar ook namens het stadsbestuur. Zoals jullie weten willen we deze herdenking van 100 jaar Grote Oorlog en wat dit betekent heeft voor onze stad op een correcte en publieke manier vorm geven. In 2014 herdachten we de bloednacht, het jaar daarop stonden we stil bij de Last Post en voor dit jaar loopt er een tentoonstelling in het museum met als thema Aarschot in de internationale oorlogspropaganda en de figuur van Louis Raemaekers. Bovendien hebben we de ambitie in 2014 geformuleerd om deze momenten van herdenking aan te houden tot 2018, maar de primeur van het aanbod voor de komende jaren laat ik over aan mijn collega's. Maar ook dit jaar opnieuw, net zoals ze dat al deden met het boek "Aarschot tijdens de Eerste Wereldoorlog", in twee delen, heeft WAGDI hierin een grote bijdrage met alweer een mooie uitgave en een interessante blik op de figuur van Louis Nijs. Ik dank ieder van jullie, nogmaals ter harte.